

МОРЯ УКРАЇНИ

Чорне море

Приблизно 8 тисяч років тому Чорне море було великим прісноводним озером. Але в результаті сильного землетрусу, який розколов частину суходолу, утворилася протока Босфор. Босфор з'єднав це велике озеро з Середземним морем та з'єднав їх води.

Чорне море вперше згадується в літописах у V столітті до нашої ери.

Характерною особливістю Чорного моря є те, що його вода на глибині 100-200 м не має кисню, який витіснений сірководнем (hydrogen sulfide). Цей сірководень у Чорному морі з'явився внаслідок загибелі прісноводних тварин після того, як це море з'єдналося із Середземним морем. Тепер на глибині Чорного моря можуть жити тільки анаеробні бактерії.

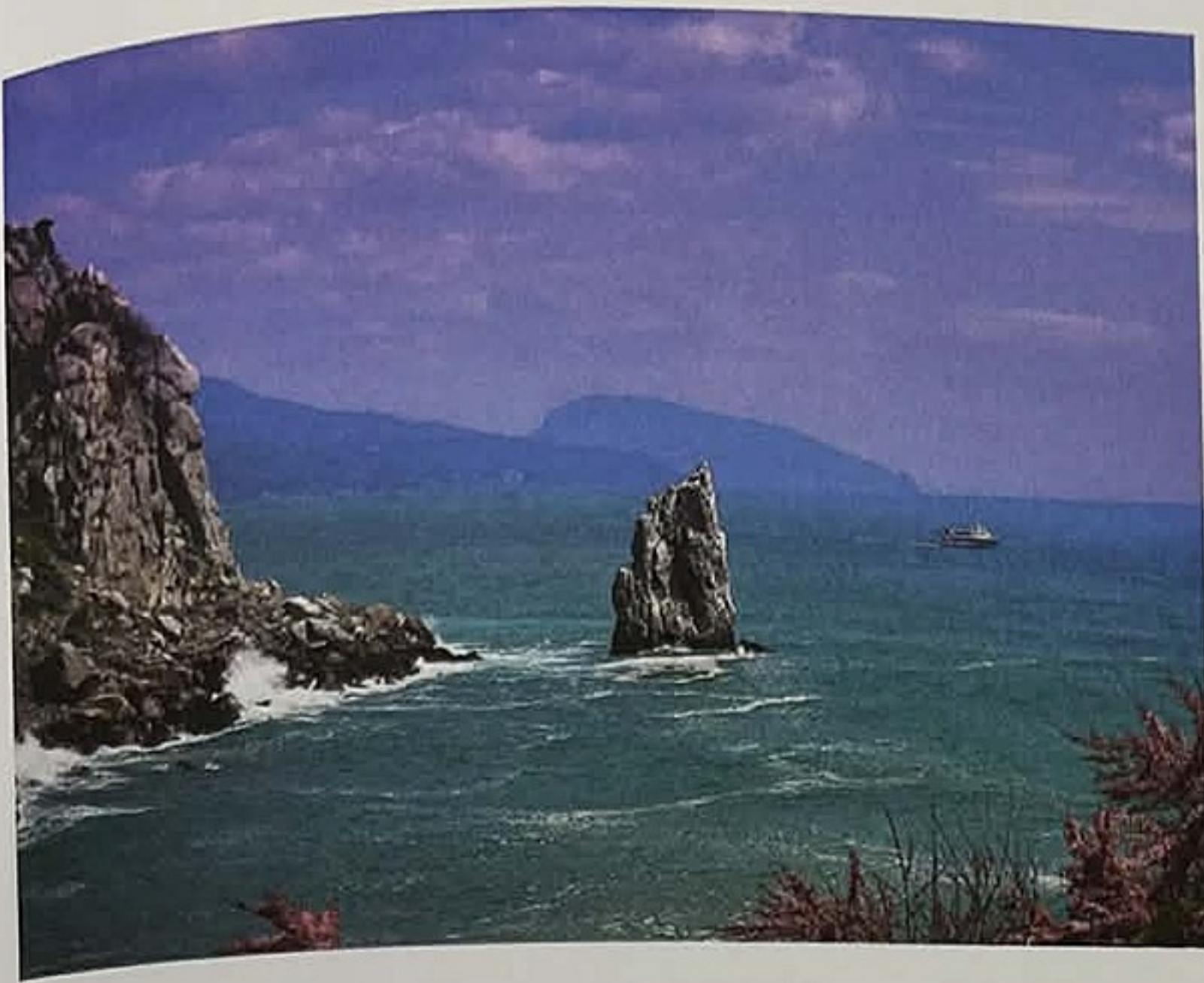
У Чорному морі живе біля 2.5 тисячі видів тварин. Для порівняння в Середземному морі — живе приблизно 9 тисяч видів тварин.

Клімат Чорного моря є субтропічний. Літо сухе і жарке, а зима волога і тепла.

Через Керченську протоку глибиною близько 4 метри, Чорне море сполучається з Азовським, а через протоки Босфор і Дарданелли — з Середземним морем.

Вода в Чорному морі є менше солена ніж в океані. Найбільша глибина Чорного моря - 2212 метрів.

Припливи і відпливи на Чорному морі є невеликі — біля 10 см. У роки з суворими зимами північно-західна частина Чорного моря замерзає.

В Чорне море впадають біля 15 річок, серед яких — Дунай, Дніпро, Дністер, Південний Буг. Між річками узбережжя прорізують затоки (bay) — це є лимани (estuaries), що сполучаються з морем. Біля 65% води в Чорне море надходить з Дунаю.

Найбільшим півостровом Чорного моря є Кримський півострів. Найбільший острів

Чорного моря — це Джарилгач, який належить до Херсонської області. На його території є національний природний парк.

Гори навколо Чорного моря постійно ростуть, а тому саме море збільшується і наступає приблизно 20-25 сантиметрів за 100 років.

Важливі теміни: Босфор, Дарданелли, сірководень, припливи, відпливи, Крим.

Завдання — *Дайте відповіді своїми словами та повними реченнями.*

1. Які три річки впадають до Чорного моря?

2. Яка річка дає найбільше води в Чорне море?

3. Якою протокою Чорне море сполучається з Азовським морем?

4. Що є особливого у воді Чорного моря?

5. Від чого утворився сірководень у воді Чорного моря? (напишіть відповідь по-англійськи).

6. Які області України межують з Чорним морем?

7. Який є найбільший півострів у Чорному морі?

8. Як давно утворилися протоки між Чорним морем та Середземним?

9. Якими протоками Чорне море сполучається з Середземним морем?

Азовське море

Азовське море є одне з найменших морів світу. Середні глибини — 8-10 м, а найбільша — 14 м.

Починаючи з грудня Азовське море замерзає. Вода в Азовському морі є менше солена ніж в Чорному. Соленість води в Азовському морі з часом зростає і тепер вона є вища, ніж в минулому. Це є пов'язане з тим, що річкова вода використовується для зрошення на полях, що зменшує притік прісної води у море.

(1) Азовське море — найбільш континентальне море планети, бо воно розташоване найдалше від океану.

(2) Азовське море є багате на рослини та тварини. За кількістю риби на одиницю площі Азовське море в 40 разів перевищує Чорне та в 160 разів Середземне море.

Затока Азовського моря — Сиваш є мілка і, тому, через велике випарування води, вона має дуже велику концентрацію солей, де риба жити не може. Цю концентровану воду Сиваша використовують для добування кухонної солі (salt), йоду (iodine), бром (bromine).

Південне положення Чорного та Азовського морів та сприятливі кліматичні умови роблять їх узбережжя важливим районом для відпочинку.

Завдання — Дайте відповіді своїми словами та повними реченнями.

1. Які області України межують з Азовським морем?

2. Яка є найбільша глибина Азовського моря?

3. Як називається мілка затока Азовського моря?

4. Перепишіть параграфи позначені (1) і (2) по-українськи, а пісніше перекладіть на англійську мову.